

regjistrimit të lidhjeve faktike në çift në regjistra të posaçëm, mund të shërbejë si udhëzues në hartimin e një legjislacioni në përputhje me angazhimet e ndërmarra në nivel ndërkombëtar. Përfshirja në kategorinë e partnerëve bashkëjetues edhe të çifteve homoseksuale do të ishte koherente edhe me orientimet e dhëna nga jurisprudenca e Gjykatës së Strasburgut, nëpërmjet interpretimeve të vazhdueshme në këtë drejtim të normave të konventës dhe protokolleve të saj, duke përfshirë në konceptin e të drejtës për jetë familjare, edhe këtë kategori.

Bibliografia

Akte ndërkombëtare

Konventa Europiane për të drejtat e Njeriut

Konventa Europiane "Për statusin ligjor të fëmijëve të lindur jashtë martesë".

Rezoluta e Parlamentit europian, datë 14 janar 2009.

E drejta për respektimin e jetës private dhe Familjare. Një udhëzues për zbatimin e Nenit 8 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut, Ursula Kilkelly, botim i Këshilli të Europës, 2011.

Literaturë juridike

MANDRO A., *E drejta familjare*, Emal, Tiranë, 2009.

BIANKU L., *Jurisprudenca e Gjykatës së Strasburgut*, Qendra Europiane – Këshilli i Europës dhe Komisioni Europian, 2007

OMARI S., *E drejta familjare*, Universiteti i Tiranës, Tiranë, 2007

ANASTASI A., *Të drejtat e gruas në legjislacionin shqiptar*, Broshurë e realizuar nga Prezenca e OSBE-së në Shqipëri, botim i vitit 2010.

PRENÇI D., *Dritëbije në familjen shqiptare*, Globus, Tiranë, 2009

ASPREA S., *La famiglia di fatto*, 2 ed. Giuffrè, Milano, 2009.

BIANKU L., *Jurisprudenca e Gjykatës së Strasburgut*, Qendra Europiane – Këshilli i Europës dhe Komisioni Europian, 2007

FANTETTI F. R., *Diritto di famiglia e diritti dei familiari*, Maggioli, Rimini, 2011.

Praktikë gjyqësore

GjEDNj, *Vallianatos dhe të tjerë kundër Greqisë*, vendimi datë 7 nëntor 2013.

GjEDNj *Schalk dhe Kopf kundër Austrisë*, vendimi datë 24 qershor 2010.

GjEDNj *Soderback kundër Suedisë*, vendimi datë 28 tetorit 1998.

Vendime të Gjykatës Kushtetuese shqiptare 65/1999, 25/2002, 15/2003, 16/2004, 30/2006, 4/2011

Vendimi nr. 4158, datë 17.10.1989 i Gjykatës italiane të Kasacionit.

Gjykata e Lartë, Vendim Unifikues nr. 14, datë 14.09.2007.

V.K.M. nr.171, datë 14.5.1962 "Mbi kriteret e pranimit të fëmijëve në shtëpitë e foshnjës".

Liria sindikale sipas jurisprudencës së GJEDNJ- së

Msc. Ina Xhepa

Abstrakt

Njohja dhe zbatimi i të drejtave dhe lirive themelore të njeriut është një nga sfidat kryesore të çdo sistemi ligjor demokratik. Europa sikurse është botërisht e ditur po shkon drejt një unifikimi të sistemeve ligjore dhe praktikës gjyqësore, në kuadër të respektimit të të drejtave dhe lirive themelore të njeriut. Ky punim synon të trajtojë në mënyrë të përmbledhur një çështje tepër relevante, siç është e drejta e punëmarrësve për t'u organizuar në sindikata.

E drejta sindikale përfaqëson tërësinë e normave juridike, që rregullojnë pozitën ligjore të organizatave profesionale, kontratave kolektive, të drejtën e grevës, si edhe konfliktet potenciale në marrëdhënien juridike të punës. Kjo e drejtë njihet dhe garantohet nga neni 11 i Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut, si dhe nga i gjithë sistemi ligjor vendas në rend hierarkik. Pavarësisht rregullimeve normative, që i janë bërë kësaj të drejte në vendin tonë, ende hasen problematika. Për këtë arsye vlen të analizohen standardet e vendosura nga Gjykata Europiane për të Drejtat e Njeriut në lidhje me të drejtën sindikale, të cilat duhet të zbatohen edhe në sistemin tonë, si një "qonditio sine qua non" për funksionimin e shtetit të së drejtës.

Fjalë kyç: KEDNJ, e drejtë sindikale, liria e shprehjes, jurisprudencë e GJEDNJ-së

Edrejta sindikale përfaqëson tërësinë e normave juridike, që rregullojnë pozitën juridike të organizatave profesionale, kontratat kolektive, të drejtën e grevës si dhe zgjidhjen e konflikteve të punës¹. Liria për t'u organizuar në formën e sindikatave për të gjithë punëmarrësit gëzon një mbrojtje kombëtare dhe ndërkombëtare. Ndër aktet më të rëndësishme ndërkombëtare mund të përmendim konventat

¹ Uka, Nj. (2011). *Fjalor i Drejtësisë*. Tiranë: botimet Iliar, f. 199.

dhe rekomandimet e nxjerra nga Organizata Ndërkombëtare e Punës², Neni 11 i Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut³ dhe Karta Sociale Europiane⁴. Në aktet juridike ndërkombëtare jo vetëm që theksohet parimi i lirisë së shoqatave sindikale, por në të njëjtën kohë njihet dhe e drejta për kontratat kolektive, e drejta e grevës⁵. Sigurisht nuk mund të lemë pa përmendur këtu dhe parashikimet, që i ka bërë lirisë sindikale Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë⁶ në nenet 46, 49, 50 dhe 51 të saj, Kodi i Punës⁷ në nenet 176 e vijues të tij. Gjithashtu, në korpusin e normave të vendit tonë ekziston dhe një ligj i posaçëm, i cili parashikon rregullimet ligjore specifike për sindikatat⁸.

Këtë punim zgjodhëm ta nisim në mënyrë klasike me një përkufizim në pamje të parë statik, i cili kornizon të drejtën sindikale dhe një renditje të normave ligjore të cilat rregullojnë atë. Natyrisht, tërësia e normave dhe e rregullave, që “disiplinojnë” një fushë të së drejtës nuk mund të analizohet në mënyrën e duhur nëse nuk shqyrtohen rastet praktike ku këto norma janë vënë në zbatim, ose janë marrë në shqyrtim. Për një analizë sa më të plotë shpesh duhet ndalur dhe tek “përplasja”, që normat e një fushe të caktuar të së drejtës ndeshin me fushat e tjera. Ky punim do të analizojë disa nga vendimet më të rëndësishme të Gjykatës Europiane për të Drejtat e Njeriut në Strasburg, të cilat kanë në thelb të tyre lirinë sindikale.

Qëllimi i lirisë sindikale

Neni 11 i Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut sanksionon të drejtën e tubimit dhe organizimit.⁹ Gjykata Europiane për të Drejtat e Njeriut, institucioni përgjegjës për garantimin e të drejtave dhe lirive themelore të parashikuara në

² Organizata Ndërkombëtare e Punës (ILO) është një agjenci e OKB-së, themeluar në 1919 në Gjenevë, Zvicër. ILO përbën një nga organizatat e para në nivel ndërkombëtar për rregullimet në fushën e marrëdhënieve të punës. Ndër konventat e ILO-s që lidhen me të drejtën sindikale janë Konventa Nr. 87 dhe Konventa Nr.98.

³ Konventa Europiane për të Drejtat e Njeriut neni 11 - Liria e tubimit dhe e organizimit.

⁴ Karta sociale Europiane nënshtruar në 18 Tetor 1961, Torino, Itali.

⁵ Cela. K. (2010). *E drejta e Punës*, Tiranë:botimet Iliar, f. 531.

⁶ Ligji nr. 8417 datë 21.10.1998 “Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë Neni 46§1 ”Kushdo ka të drejtë të organizohet kolektivisht për çfarëdo qëllimi të ligjshëm.

⁷ Ligji nr. 7961 datë 12.7.1995 “Kodi i Punës i Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar.

⁸ Ligji nr. 7516 datë 07.10.1991 “Për sindikatat në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar.

⁹ Neni 11 i KEDNJ “1. Çdokush ka të drejtën e lirisë së tubimit paqësor dhe të organizimit me të tjerët, duke përfshirë të drejtën e themelimit me të tjerë të sindikatave dhe të pjesëmarrjes në to për mbrojtjen e interesave të tij. 2. Ushtrimi i këtyre të drejtave nuk mund t’u nënshtrohet kufizimeve të tjera përveç atyre që parashikohen me ligj dhe që janë të nevojshme në një shoqëri demokratike, në interes të sigurisë kombëtare ose sigurisë publike, për mbrojtjen e rendit dhe parandalimin e krimit, për ruajtjen e shëndetit ose të moralit, ose për mbrojtjen e të drejtave dhe të lirive të të tjerëve. Ky nen nuk ndalon kufizime të ligjshme të ushtrimit të këtyre të drejtave nga pjesëtarë të forcave të armatosura, të policisë ose të administratës shtetërore.”

Konventë, ka shqyrtuar shumë çështje në lidhje me të drejtën sindikale dhe qëllimin e saj.

Ndër vendimet kryesore, që sanksionoi parimet kryesore mbi sindikatat është ai i *Unionit Kombëtar të Policëve Belg kundër Belgjikës*¹⁰. Në këtë çështje kërkuesi apeloj faktin se Ministria e Punëve të Brendshme belge nuk konsultohet për vendimmarrje të rëndësishme me sindikatën e policëve, si organi më përfaqësues i punëmarrësve, duke kryer kështu një shkelje ligjore. Në këtë rast *GJEDNJ* nuk vërejt shkelje të nenit 11 të Konventës, duke u shprehur se kërkuesit kishin mënyra të tjera për të bashkëpunuar me qeverinë, përveç konsultimit me Ministrinë e Brendshme.

Gjykata e Strasburgut në këtë çështje nënvizoi parimet kryesore përsa i përket lirisë sindikale, ku ndër të tjera u theksua se në bazë të nenit 11 të Konventës çdo punëmarrës ka të drejtë për të krijuar një sindikatë dhe për t’iu bashkuar një sindikate. Gjithashtu, liria sindikale garanton të drejtën për t’u dëgjuar duke mbrojtur interesat e sindikatës dhe anëtarëve të saj. Megjithatë, jo në çdo rast ku mungon konsultimi, mund të cilësohet si shkelje e Konventës nga ana e shtetit të paditur.

Përsa i përket së drejtës për të lidhur *kontrata kolektive*, Gjykata në të kaluarën, ka deklaruar, në një moment të parë, që neni 11 i KEDNJ-së, nuk u garanton sindikatave të përfitojnë në mënyrë retroaktive të drejta. Ky vendim është marrë në çështjen *Schmidt dhe Dahlstrom kundër Suedisë*.¹¹ Kërkuesit, të cilët ishin profesorë në Universitetin e Stokholmit, në momentin e rinovimit të kontratës së punës, pretendonin se u ishte mohuar e drejta të përfitonin nga benefitet e kontratës kolektive në aspekt retroaktiv, si pasojë e faktit se ata kishin qenë pjesë e grevave të shumta të organizuara nga sindikata. Gjykata vërejt se nuk kemi të bëjmë me një cenim të Nenit 11 të *KEDNJ-së*, duke konsideruar se ky nen detyron, që legjislacioni kombëtar i vendeve anëtare të parashikojë të drejtën sindikale si një aspekt të së drejtës së tubimit, por nuk i detyron *Shtetet Anëtare* të parashikojnë rregullime të veçanta për anëtarët e sindikatave.

Sot, jurisprudenca e *GJEDNJ-së*, ka evoluar në qëndrimet dhe interpretimin e Konventës në zgjidhjen e mosmarrëveshjeve në të drejtën sindikale.

Në çështjen *Demir dhe Baykara kundër Turqisë*¹², Gjykata u prononcua mbi ndalimin e disa funksionarëve të bashkisë për të krijuar një sindikatë dhe shuarjen e të gjithave efekteve të kontratës kolektive të firmosur nga sindikata. Sindikata *Tum Bel Sen* e krijuar nga funksionarë të bashkive kishte si objekt të veprimtarisë së saj, mbrojtjen e të drejtave dhe interesave të nëpunësve civil në shërbimin publik. *Tum Bel Sen* kishte nënshkruar në qytetin e Gaziatep-it, një kontratë kolektive, që rregullonte disa aspekte në lidhje me kushtet e punës, për pagat, shpërblimet dhe shërbimet e asistencës sociale për një periudhë dy vjeçare. Kërkuesve u ishin

¹⁰ Çështja *Unioni Kombëtar i Policëve Belg kundër Belgjikës*, Strasburg 27 tetor 1975.

¹¹ Çështja *Schmidt et Dahlstrom kundër Suedisë*, Strasburg 6 Shkurt 1976.

¹² Çështja *Demir e Baykara kundër Turqisë*, GJEDNJ-2008.

mohuar të drejtat e parashikuara në këtë kontratë kolektive. Gjykata e Lartë e Turqisë u shpreh se edhe në rastet kur nuk do të kishte pengesa ligjore për krijimin e sindikatave nga ana e funksionarëve publikë, atyre nuk u lejohet nënshkrimi i kontratave kolektive në bazë të legjislacionit të brendshëm kombëtar. Gjykata arriti në konkluzionin se për të negociuar dhe nënshkruar kontratën kolektive midis nëpunësve të shërbimit civil dhe administratës shtetërore, duhet të ekzistojë rregullimi ligjor specifik, i cili në këtë rast nuk parashikohej në legjislacionin e Turqisë. Gjykata vërejtë se ushtrimi i të drejtës sindikale, mund të kufizohet për pjesëtarët e forcave të armatosura, të policisë dhe administratës shtetërore, por ky kufizim i parashikuar në nenin 11§2 të Konventës, duhet të interpretohet në mënyrë të ngushtë dhe duhet të kufizohet vetëm për ushtrimin e disa të drejtave, duke mos përfshirë këtu të drejtën e organizimit. Në interpretimin e ngushtë të nenit 11§2 të Konventës, GJEDNJ i u referua si praktikës gjyqësore¹³ tashmë të konsoliduar, po ashtu dhe instrumenteve të tjerë ndërkombëtarë.¹⁴ Gjykata u shpreh se nëpunësit e administratës, nuk mund të ishin të përjashtuar nga fusha e aplikimit të nenit 11. Gjykata, riafirmoi qëndrimin e saj se neni 11§1 *KEDNJ-së*, sanksionon të drejtën sindikale si një aspekt të rëndësishëm të së drejtës së organizimit. Sipas *GJEDNJ-së* qëllimi kryesor i këtij neni është mbrojtja e individit nga ndërhyrjet arbitrare nga ana e autoritetit shtetëror në ushtrimin e të drejtave të parashikuara në të, duke detyruar kështu shtetet, që të sigurojnë dhe garantojnë gëzimin e këtyre të drejtave. Sipas nenit 11 të *KEDNJ-së*, ndërhyrja e shtetit në gëzimin e së drejtës së mbrojtur është e lejuar vetëm në qoftë se është e parashikuar me ligj, për një qëllim të ligjshëm dhe ndërhyrja është e nevojshme në një shoqëri demokratike¹⁵. Gjykata përcaktoi që neni 11§2 i Konventës duhet të interpretohet në mënyrë të ngushtë dhe kufizimi i të drejtave të garantuara në paragrafin e parë të nenit 11, mund të bëhet vetëm për arsye objektive.

Përsa i përket të drejtës për lidhjen e kontratës kolektive, GJEDNJ u shpreh se: kontrata kolektive është një mjet thelbësor për promovimin e interesave të sindikatave dhe e drejta për të nënshkruar këto kontrata është e mirënjohur në nivel ndërkombëtar, kështu që nuk mund të lejohet në një shoqëri demokratike përjashtimi i një kategorie punëmarrësish nga e drejta për të lidhur një kontratë kolektive. Këto parime nuk duhet të nënkuptohen në mënyrë statike dhe shteruese, por si koncepte të cilat evoluojnë nga zhvillimet, që karakterizojnë marrëdhënien juridike të punës.¹⁶

¹³ Çështja *Sigurdur A. Sigurjonsson kundër Islandës*, Strasburg 30 Qershor 1993.

¹⁴ Gjykata iu referua Konventës së ILO-s, nr.87 "Për lirinë e organizimit", ku neni 2 sanksionon që punëmarrësit kanë të drejtën të krijojnë organizata dhe të jenë pjesëmarrës në to. Kështu që, dhe punonjësit e administratës publike kanë të drejtën të krijojnë dhe të marrin pjesë në organizata të cilat promovojnë dhe mbrojnë të drejtat dhe interesat e punonjësve që përfaqësojnë.

¹⁵ Bianku, L. (2001). *Të drejtat e Njeriut në Europë*. Tiranë: Qendra evropiane, f. 32.

¹⁶ Galantino, L. (2009). *Diritto Sindacale*. Torino: ..., f. 62.

Liria e shprehjes

Një ndër arsyet themelore të krijimit të sindikatave është sigurimi i lirisë së shprehjes për punëmarrësit karshi punëdhënësve. Gjykata e Strasburgut ka gjykuar një sërë çështjesh, të cilat pretendojnë për cenim të nenit 10 të Konventës, duke kufizuar lirinë e shprehjes. Një rast i tillë ka qenë çështja *Heinisch kundër Gjermanisë*¹⁷, në të cilën kërkuesi pretendonte se ishte shkarkuar nga puna pas publikimit të një animimi ku tregohet shefi i burimeve njerëzore, duke përfituar nga "favore" seksuale nga punëmarrësit të ndryshëm. Këtë rast Gjykata e cilësoi si cenim të nenit 10, duke vërejtur se është e drejtë e çdo punëmarrësi të shprehet lirisht.

Një cenim tjetër i lirisë së shprehjes është vërejtur nga Gjykata e Strasburgut në çështjen *Vellutini dhe Michel kundër Francës*¹⁸, ku Presidenti dhe Sekretari i Përgjithshëm i sindikatës së policëve bashkiak u dënuan për fyerje kundrejt Kryetarit të Bashkisë së qytetit në të cilin punonin. *GJEDNJ* u shpreh se fyerjet e thëna në kontekstin e sindikatave janë të "përfshira" në lirinë e shprehjes, e për këtë arsye në këtë rast kemi cenim të nenit 10 të Konventës.

E drejta për të marrë pjesë

Mund të ngjajë "non sens" diskutimi mbi demokracinë e organizimit të brendshëm në sindikata. Megjithatë, sindikatat (jo vetëm në vendet në tranzicion) vuajnë shpesh nga ajo që synimet e dëshiruara në statutet e tyre nuk mund të arrihen gjithmonë¹⁹. E drejta e garantuar nga neni 11 i Konventës Evropiane përbëhet nga dy anë të medaljes. Në njërin anë qëndron e drejta e çdo punëmarrësi për të marrë pjesë në sindikata, pra e drejta e pjesëmarrjes, ndërsa në anën tjetër qëndron aspekti negativ i saj: çdo personi punëmarrësi i garantohet e drejta të mos marrë pjesë në një organizim sindikal në rast se nuk e dëshiron një gjë të tillë²⁰. Në çështjen *Sigurdur A. Sigurjonsson kundër Islandës*²¹, kërkuesi i punësuar si shofer taksie ishte detyruar të anëtarësohej në sindikatën e taksistëve Farmi, në rast të kundërt do t'i hiqej licenca e ushtrimit të profesionit. Gjykata e Strasburgut u shpreh se, në këtë rast gjendemi përballë cenimit të së drejtës së anëtarësimit, por në aspektin negativ të saj. Sipas Gjykatës asnjë punëmarrës nuk mund të detyrohet të marrë pjesë në një sindikatë jashtë vullnetit të tij.

¹⁷ Çështja *Heinisch kundër Gjermanisë*, Strasburg 21 korrik 2001.

¹⁸ Çështja *Vellutini dhe Michel kundër Francës*, Strasburg 6 tetor 2011.

¹⁹ Hantke, F. (2013). *Manual diskutimi për sindikatat në vendet në tranzicion*. Tiranë: Fridrich Ebert Stiftung, f. 70.

²⁰ Wino J.M. van Veen. (2000, Shtator). "Negative Freedom of Association: Article 11 of the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms" *The International Journal of Not-for-Profit Law*. (http://ëëë.icnl.org/research/journal/vol3iss1/art_6.htm)

²¹ Çështja *Sigurdur A. Sigurjonsson kundër Islandës*, Strasburg 30 qershor 1993.

E drejta e grevës

Në çështjen e *Enerji Yapi-Yol Sen kundër Turqisë*²², në lidhje me masat disiplinore të adaptuara kundër disa funksionarëve për pjesëmarrjen në një grevë, Gjykata nënvizoi se, parimi i lirisë së organizimit, mund të jetë i pajtueshëm me ndalimin e së drejtës së grevës nga ana e nëpunësve civil, me kusht që ky kufizim të jetë i ligjshëm dhe të specifikojë kategorinë e funksionarëve, të cilët janë të ndaluar të ushtrojnë këtë të drejtë. Në këtë çështje, kërkesit (sindikata e nëpunësve civilë për shërbimet e infrastrukturës dhe mirëmbajtjes së autostradave) kundër të cilëve ishte marrë një masë disiplinore në bazë të një rregulloreje të ministrisë, për pjesëmarrjen në mbledhjet dhe në manifestimet e sindikatës. Sipas kësaj rregulloreje manifestimet e sindikatës komprometonin vazhdueshmërinë e shërbimit publik. *GJEDNJ-ja* u shpreh se Konventa u njuh të drejtën sindikatave të luftojnë për mbrojtjen e interesave të anëtarëve të tyre. E drejta e grevës është një mjet, që lejon sindikatën t'i dëgjohet zëri dhe është një aspekt shumë i rëndësishëm për anëtarët e saj në mbrojtjen e të drejtave të tyre.²³

Megjithatë, *GJEDNJ* nënvizoi se kjo e drejtë nuk është absolute dhe mund të kufizohet. Konventa i njuh kufizime kësaj të drejte, më kusht që norma kufizuese të jetë e ligjshme dhe që interferenca e autoritetit shtetëror të jetë e nevojshme dhe proporcionale me qëllimin e ndjekur. Në rastin në fjalë, Gjykata vlerësoi që kjo rregullore e formuluar në mënyrë të përgjithshme ndalonte të gjithë kategoritë e nëpunësve civil për të ushtuar të drejtën e grevës, nuk ishte në përputhje me qëllimin nenit 11§2 të *KEDNJ-së*. Pas një analize të gjerë nga ana e saj, *GJEDNJ* vlerësoi se adaptimi dhe aplikimi i rregullores nuk ishte i nevojshëm dhe në këtë rast interferenca e autoritetit shtetëror nuk ishte proporcionale me gëzimin e të drejtave sindikale në përputhje me nenin 11 të Konventës. Për rrjedhojë Gjykata evidentoi shkelje të nenit 11 *KEDNJ*.

Konkluzione

Nga sa trajtuam gjatë këtij punimi më sipër mund të themi se organizatat sindikale janë pjesë përbërëse dhe organizma të rëndësishëm të sistemeve shoqërore demokratike. Këto organizata të pavarura kanë qëllim përfaqësimin dhe mbrojtjen e të drejtave dhe interesave ekonomike, profesionale dhe shoqërore të anëtarëve të tyre. Thelbi i garancive juridike të së drejtës sindikale, përveçse gjendet në aktet kushtetuese, gjithashtu është i sanksionuar dhe në aktet ndërkombëtare, siç janë ato të ILO-s, *KEDNJ-së*, Karta Sociale Europiane etj. Praktika gjyqësore e Gjykatës së Strasburgut ka dhënë një kontribut të madh në interpretimin e normave mbi

të drejtën sindikale. Përmes vendimeve të saj, *GJEDNJ-ja* interpreton Konventën nën dritën e kushteve aktuale, duke ndjekur zhvillimet e së drejtës ndërkombëtare me qëllim mbrojtjen e të drejtave të njeriut. Dinamizmi i zhvillimeve të së drejtës është pasqyruar dhe në vendimet e kësaj Gjykate, e cila ka ndryshuar e zgjeruar interpretimin e saj gjithmonë e më shumë në favor të respektimit të të drejtave të punëmarrësve në çështjet, që lidhen me nenin 11 të Konventës. Standardet e vendosura në jurisprudencën e *GJEDNJ-së* duhet të adaptohen në sistemet e brendshme ligjore të Shteteve Palë në Konventë, me qëllim përmirësimin e gjendjes aktuale të të drejtave të njeriut në Evropë.

Bibliografia

Burime parësore:

Ligje:

Ligji nr. 8417 datë 21.10.1998 “ Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë”.

(1950) Konventa Europiane e të Drejtave të Njeriut.

Ligji nr. 7961 datë 12.7.1995 “Kodi i Punës i Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar.

Ligji nr. 7516 datë 07.10.1991 “Për sindikatat në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar.

Akte ndërkombëtare:

(1961) Karta Sociale Europiane

(1948) Konventa nr. 87 e Organizatës Ndërkombëtare të Punës.

(1949) Konventa nr. 98 e Organizatës Ndërkombëtare të Punës.

Vendime gjyqësore:

Çështja *Unioni Kombëtar i Policëve Belge kundër Belgjikës*, Strasburg 27 Tetor 1975.

Çështja *Schmidt et Dahlstrom kundër Suedisë*, Strasburg, 6 Shkurt 1976

Çështja *Sigurður A. Sigurjonsson kundër Islandës*, Strasburg 30 Qershor 1993.

Çështja *Tum Haber Sen et Çinar kundër Turqisë*, Kërkesa nr. 28602/95, Strasburg 2006.

Çështja *Sorensen et Tamussen Kundër Danimarkës*, Kërkesa nr. 52562/99, Strasburg 2006.

Çështja *Sindikata e ndihmësve të fluturimit kundër Greqisë*, Kërkesa nr. 19634/92, Strasburg 1995.

Çështja *Demir e Baykara kundër Turqisë*, Kërkesa nr. 34503/97, Strasburg 2008.

Çështja *Enerji Yapi-Yol Sen kundër Turqisë*, Kërkesa nr. 68959/01. Strasburg 21 prill 2009.

Çështja *Vellutini dhe Michel kundër Francës*, Strasburg 6 Tetor 2011.

Burime dytësore:

Libra:

Bianku, L. (2001). Të drejtat e Njeriut në Evropë (*Jurisprudencë dhe Komente*). Tiranë: botim i Qendrës Europiane.

Bianku, L. (2007). *Jurisprudenca e Gjykatës së Strasburgut*. Tiranë: botim i Qendrës Europiane.

Çela, K. (2010). *E drejta e Punës*. Tiranë: botimet Iliar.

Galantino, L. (2009). *Diritto Sindacale*. Torino: CEDAM.

Hantke, F. (2013). *Manual diskutimi për sindikatat në vendet në tranzicion*. Tiranë: Fridrich Ebert Stiftung.

Webografi:

http://www.echr.coe.int/echr/homepage_EN

<http://eur-lex.europa.eu/>

²² Çështja *Enerji Yapi-Yol Sen kundër Turqisë*, Strasburg 21 prill 2009.

²³ Çështja *Schmidt et Dahlstrom kundër Suedisë*, shih më lart.